

خانواده در کانون زیبایی ها

● رؤیا طاهریان

کارشناس ارشد مدیریت آموزشی
مدیر دبستان، منطقه ۶ تهران

کلیدواژه‌ها: پروژه آموزشی، تعامل اجتماعی، خانواده، ارزش‌های فرهنگی

زیبایی فراتر از ظاهر؛ نقش تعامل اجتماعی در محیط مدرسه

مدرسه‌های موفق تنها با رعایت استانداردهای فیزیکی زیبا نمی‌شوند. رفتار دانش‌آموزان، شیوه تعامل معلمان و حضور والدین در فرایند آموزشی، نقشی کلیدی در شکل‌دهی به زیبایی‌های مدرسه دارند. در مدرسه مورد نظر، پس از دوران کرونا، چالش‌هایی مانند ضعف روابط اجتماعی، کاهش مشارکت دانش‌آموزان در فعالیت‌های گروهی، و افت انگیزه در انجام فریضه‌های دینی مشاهده شد. برای پاسخ به این مشکلات، کارکنان مدرسه تصمیم گرفتند برنامه‌های تربیتی و اجتماعی متعددی را به اجرا بگذارند تا فضای مدرسه از نظر تعاملات انسانی شاداب‌تر و فعال‌تر شود.

طرح مسئله

زیبایی محیط آموزشی فراتر از عناصری بصری مانند رنگ‌آمیزی کلاس‌ها، طراحی فضای سبز و تجهیزات مدرسه است. مدرسه باید محیطی باشد که در آن دانش‌آموزان احساس امنیت، تعلق و انگیزه یادگیری داشته باشند. اما دستیابی به چنین فضایی نیازمند تعامل مستمر میان سه ضلع اصلی نظام آموزشی، یعنی خانواده، جامعه و مدرسه است. در این مقاله، تجربه مدرسه‌ای بررسی می‌شود که با اجرای پروژه‌های آموزشی و اجتماعی، تلاش کرده است محیطی پرنرژی، پویا و تربیتی برای دانش‌آموزان فراهم کند.

پ) حمایت والدین در تأمین منابع آموزشی و فرهنگی
یکی از نقاط قوت این مدرسه، تعامل مؤثر والدین در تأمین تجهیزات آموزشی و فرهنگی بود. این مشارکت شامل تأمین گلدان‌ها برای برنامه کاشت گیاه، فراهم کردن وسایل نظافت برای اجرای طرح سفیران سلامت، و حمایت مالی از جشنواره فرهنگ بومی و محلی بود. این همکاری‌ها نه تنها محیط مدرسه را زیباتر کردند، بلکه بر حس تعلق اجتماعی دانش‌آموزان افزودند.

نقش جامعه در شکل‌دهی به زیبایی‌های مدرسه

الف) همکاری با نهادهای اجتماعی و فرهنگی
مدرسه با برقراری ارتباط مستمر با نهادهای فرهنگی و محلی، توانست برنامه‌های اجتماعی متعددی را اجرا کند. یکی از نمونه‌های موفق این تعامل، جشنواره فرهنگ بومی بود که جامعه محلی در آن نقش فعالی داشتند. در این جشنواره، دانش‌آموزان با غذاهای محلی، لباس‌های سنتی، و آداب و رسوم مناطق متعدد کشور آشنا شدند. این برنامه نه تنها بر سطح دانش فرهنگی دانش‌آموزان افزود، بلکه ارتباط آنان با محیط اجتماعی را تقویت کرد.

ب) اجرای برنامه‌های زیست‌محیطی و حفظ نظافت مدرسه
پس از دوران کرونا، مدرسه موردنظر با مشکل کاهش مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان در رعایت نظافت مواجه شد. در پاسخ به این چالش، طرح «سفیران سلامت» اجرا شد که در آن دانش‌آموزان مسئول نظافت کلاس‌های خود بودند. جامعه محلی نیز در این طرح نقش کلیدی داشت و با تأمین تجهیزات نظافت و ارائه آموزش‌های لازم، باعث شد دانش‌آموزان نسبت به محیط مدرسه و حفظ پاکیزگی آن بیشتر احساس مسئولیت کنند.

تجربه‌گرایی در آموزش؛ راهی برای خلق زیبایی‌های پایدار

یکی از مؤثرترین رویکردهای این مدرسه، آموزش‌های مبتنی بر تجربه‌گرایی بود. مدرسه در برنامه‌هایی همچون جایگزینی دانش‌آموزان به‌عنوان معلم برای یک ساعت، اجرای پروژه‌های پژوهشی ملموس و آموزش نگهداری از حیوانات خانگی، موفق شد دانش‌آموزان را به مشارکت فعال در یادگیری ترغیب کند.

نقش خانواده در زیباسازی مدرسه

الف) تقویت مهارت‌های اجتماعی و کار گروهی
یکی از مهم‌ترین عوامل موفقیت در یادگیری، توانایی دانش‌آموزان در تعامل گروهی و اجتماعی است. خانواده‌ها با تشویق فرزندان خود به مشارکت در فعالیت‌های جمعی و حمایت از پروژه‌های مدرسه، در تقویت این روابط نقشی مؤثر ایفا کردند. این حمایت شامل حضور در جلسه‌های آموزشی، مشارکت در برنامه‌های فرهنگی و همکاری در پروژه‌های محیط‌زیستی بود.

ب) نقش والدین در تقویت ارزش‌های فرهنگی و دینی
بسیاری از دانش‌آموزان پس از دوران قرنطینه دچار کاهش انگیزه در انجام وظیفه‌های دینی و رعایت پوشش اسلامی شدند. مدرسه موردنظر، با حمایت والدین، برنامه‌هایی مانند رنگ آراستگی را اجرا کرد که در آن دانش‌آموزان ضمن یادگیری مهارت‌های نظافت و مراقبت از ظاهر خود، اهمیت پوشش اسلامی و آراستگی در زندگی روزمره را آموختند. والدین در این برنامه نقش مهمی داشتند و از طریق ارتباط مستقیم با معلمان و شرکت در جلسه‌ها، به اجرای موفق این طرح کمک کردند.

الف) تأثیر پروژه های عملی بر یادگیری

دانش آموزان زمانی بیشترین یادگیری را دارند که بتوانند به طور مستقیم با موضوع آموزشی تعامل داشته باشند. پروژه هایی عملی همچون نظافت کلاس ها، جشنواره های فرهنگی، و کارهای گروهی، سطح یادگیری را افزایش دادند و ارتباط دانش آموزان با محیط را تقویت کردند.

ب) نقش تعامل با طبیعت در یادگیری

مدرسه مورد نظر یکی از طرح های موفق خود را بر پایه ارتباط دانش آموزان با طبیعت قرار داد. کاشت گیاه و نگهداری از آن، دانش آموزان را به حفظ محیط زیست ترغیب و حس مسئولیت پذیری آنان را تقویت کرد.

آراستگی و عفاف

در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ و با توجه به اهمیت بهداشت فردی و رسیدن دانش آموزان به سن تکلیف، مدرسه تصمیم گرفت طرح «آراستگی و حجاب» را به عنوان یکی از پروژه های تحولی خود اجرا کند. در این راستا، مراقب سلامت مدرسه در همان روزهای ابتدایی سال تحصیلی با آموزش پایه ای مراقبت از مو و بهداشت بدن فعالیت خود

را آغاز کرد. بررسی سلامت موها و پوست دانش آموزان به صورت فردی انجام شد و اطلاعات لازم به والدین انتقال یافت تا هماهنگی بیشتری میان خانه و مدرسه برقرار شود. جلسه های آموزش دینی و بهداشتی نیز با حضور معلمان و اولیا برگزار شد تا دانش آموزان با ضرورت رعایت بهداشت و عفاف از منظر دینی و اجتماعی آشنا شوند.

یک زنگ با عنوان «زنگ آراستگی» در برنامه هفتگی کلاس ها گنجانده شد تا دانش آموزان در فضای غیررسمی تر با موضوعاتی مثل نظافت، نظم شخصی، مرتب بودن لباس و آراستگی ظاهری در قالب فعالیت های عملی آشنا شوند. در اجرای این طرح، همکاری والدین نقشی کلیدی داشت؛ بسیاری از آن ها با تهیه وسایل بهداشتی و تشویق فرزندان خود، مشارکت فعال داشتند. این برنامه بر اعتماد به نفس دانش آموزان، تقویت حس زیبایی شناسی، و درک عمیق تر ارزش های دینی مانند حجاب و نظافت افزود. دانش آموزان آموختند که می توان آراسته و در عین حال محجبه بود و این دو نه تنها با یکدیگر تضاد ندارند، بلکه مکمل یکدیگرند.

ایجاد زیبایی در مدرسه، نیازمند تعامل مؤثر میان خانواده، دانش آموزان و جامعه است. مدرسه مورد نظر با آموزش های تجربه محور توانست محیطی بسازد که در آن دانش آموزان علاوه بر یادگیری علمی، مهارت های اجتماعی و فرهنگی را نیز تجربه کنند. این مدل آموزشی در این مدرسه نشان داد که مدرسه نه تنها محل یادگیری است، بلکه بستر رشد مهارت اجتماعی، فرهنگی و تربیتی محسوب می شود. این مدل آموزشی می تواند به عنوان الگویی موفق در سایر مدرسه ها نیز استفاده شود.

